

กรอบประเด็นและขอบข่ายการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ
เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช.....(หลักสูตรฐานสมรรถนะ)

รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ นพรัก
คณบดีวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

1. การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช.....(หลักสูตรฐานสมรรถนะ)

คำถาม 1.1 มีความจำเป็นมากน้อยเพียงไร ในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช..... (หลักสูตรฐานสมรรถนะ) ในครั้งนี้

คำตอบ มีความจำเป็นมาก เนื่องจากกระแสความก้าวหน้าทางวิทยาการและการเปลี่ยนแปลงของโลก ทำให้ การพัฒนามนุษย์ด้านการศึกษา เพื่อคุณภาพคนไทยในศตวรรษที่ 21 ตามคุณสมบัตินี้ 5 ประการ ดังนี้

1) คนไทยในศตวรรษที่ 21 “ต้องรู้จักตนเอง” มีลักษณะ (Nature) ของ “อีลิโก” คือปัญญาที่ซ่อน อยู่ในปรัชญาโอบล้อมความเซนเอาไว้อย่างใน ได้แก่ “การสร้างความสุขและสุขภาพที่ดีของร่างกาย จิตใจ และ จิตวิญญาณ”ผ่านการรู้สึกตัวและการค้นพบตัวตน สามารถเข้าใจได้โดยผ่านหลักการ 4 ข้อ คือ

- 1.1.อะไรคือสิ่งที่คุณรักที่จะทำ(What you love)
- 1.2.อะไรคือสิ่งที่คุณมีทักษะทำได้ดี (What you are good at)
- 1.3.อะไรคือสิ่งที่สร้างรายได้ให้คุณ (What the world need)
- 1.4.อะไรคือสิ่งที่โลกต้องการ (What you can be paid for)

2) คนไทยในศตวรรษที่ 21 “ต้องรู้จักโลก” มีความรอบรู้การเปลี่ยนแปลงของโลก (World Changing)ในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งสู่ 3 วัฒนธรรม ได้แก่

- 2.1. วัฒนธรรมการเรียนรู้ (culture of learning)
- 2.2. วัฒนธรรมการทำงาน (culture of working)
- 2.3. วัฒนธรรมการดำรงชีวิต (culture of living)

3) คนไทยในศตวรรษที่ 21 “ต้องรู้จักวิธีการเรียนรู้” เข้าใจวิถีการเรียนรู้ของชีวิตของคนในศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนแปลงจากวิถีชีวิตเดิม ได้แก่

วิถีชีวิตเดิม Learning > Working > Living สิ้นสุดการเรียนรู้

วิถีชีวิตใหม่ Learning > Working > Living > Learning > Working > เป็นวงจรที่ การเรียนรู้ไม่มีการสิ้นสุดตลอดชีวิต

ดังนั้น วิถีชีวิตใหม่จึงนำไปสู่ Co learning Space, Co working Space และ Co living Space และเรียนรู้ตามแนวทางที่ UNESCO กำหนด 4 Pillars of Education ได้แก่ (1) Learning to Learn (Know) (2) Learning to Do (3) Learning to Live (with the Others) (4) Learning to be

4) คนไทยในศตวรรษที่ 21 “ต้องมีทักษะการเรียนรู้และทักษะการคิด” ได้แก่ 3R’s คือ R (Reading), W (Writing) และ A (Arithmetic) และ 3 Literacies ของการทดสอบ PISA ที่ประเมินทุก 3 ปี ใน 3 ด้าน ได้แก่การเรียนรู้เรื่องการอ่าน (Reading Literacy) การรู้เรื่องคณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy) และการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) และทักษะของคนในศตวรรษที่ 21 คือ 9 C’s ในการสร้างคนให้มีคุณภาพ ด้วยการพัฒนาทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ 9 C’s ได้แก่ (1) การมีวิจรรย์ญาณ (“Critical Thinking), (2) การคิดอย่างริเริ่มสร้างสรรค์ (“Creativity), (3) การเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม (“Cross-cultural Understanding), (4) การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (“Collaboration), (5) การแก้ปัญหาความขัดแย้ง (“Conflict solving) (6) การรู้จักสื่อสารและใช้สื่อเป็นอย่างรู้เท่าทัน (“Communications-Media Literacy), (7) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็น (“Computing and ICT Literacy) (8) การมีทักษะทางวิชาชีพ (“Career Skills) (9) การมีวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (“Culture of life-long learning)

5) คนไทยในศตวรรษที่ 21 “ต้องมีทักษะการจัดการและการรู้จักแก้ปัญหา” 4 S’s ได้แก่ (1) ทักษะการบริหารจัดการบุคคล (Personnel Management "S") (2) ทักษะการมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ (Emotional Maturity "Skill) (3) ทักษะการตัดสินใจ (Decision Making "Skill) และ (4) ทักษะการเจรจาต่อรอง (Negotiation "Skill)

การจัดการศึกษาจึงต้องสร้างคนไทยในศตวรรษที่ 21 ตามบริบทของสากลโลก

คำถาม 1.2 ผลการพัฒนาหลักสูตรในครั้งนี้ ทำให้มีหลักสูตรใหม่ ที่แตกต่างจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อย่างไรบ้าง

คำตอบ หลักสูตรใหม่มีความแตกต่างกับหลักสูตรในอดีต และหลักสูตรปัจจุบัน ดังนี้

1. ความแตกต่างด้านกรอบของหลักสูตร

1) ก่อนหลักสูตรฯแกนกลางปัจจุบันเป็นหลักสูตรเน้นเนื้อหา (Content Based Curriculum) เป้าหมายของหลักสูตรคือรู้เนื้อหามาก เป็นคนเก่ง ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติได้

2) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรมาตรฐาน (Standard Based Curriculum) เป้าหมายของหลักสูตรคือความเป็นมาตรฐานของหลักสูตรและมาตรฐานของผู้เรียน

3) หลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency Based Curriculum) เป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับคนในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องมีสมรรถนะ (competency) อันเกิดจาก การรอบรู้ (knowledge/wisdom) การมีทักษะ (experience/skill) และการมีคุณลักษณะ(attribute) (มีความสามารถ (ability) มีทัศนคติที่ดี

(attitude) มีลักษณะนิสัยที่ดี (trait) มีค่านิยม (value) ฯลฯ ที่สำคัญคือหลักสูตรฐานสมรรถนะ ต้องเน้นการจัดการเรียนรู้ตามความแตกต่างในศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนด้วย

2. ความแตกต่างด้านกรอบแนวคิด(Conceptual Framework)

1) แนวคิดหลักสูตร หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นแนวคิดการจัดการศึกษา เพื่อสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในระดับประถมศึกษา แสวงหาความถนัดในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และศึกษาตามแนวทางที่ตนเองถนัดในกลุ่มศาสตร์ของอาชีพ แยกเป็นกลุ่มใหญ่ ได้แก่ กลุ่มวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์สุขภาพ และกลุ่มสังคมศาสตร์และการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับสาขาวิชาในคณะที่ตนเองต้องการเข้าไปศึกษาเพื่อประกอบวิชาชีพ

2) แนวคิดหลักสูตรฐานสมรรถนะ เป็นแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักตนเองเร็วขึ้น มีการเตรียมความพร้อมด้านการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะส่วนตนให้ตรงกับความต้องการและความถนัดในการมุ่งประกอบอาชีพในอนาคตเร็วขึ้น หลักสูตรและรายวิชาต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตรงกับความต้องการมากขึ้น การจัดกลุ่มวิชาให้ผู้เรียนตัดสินใจเลือกเรียนควรต้องมีความหลากหลายในความเฉพาะของแต่ละกลุ่มวิชาชีพย่อย หรือวิชาชีพตรงสาขา เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ความถนัดและสมรรถนะของตนเองเร็วขึ้น ตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่ต้องรอไปตัดสินใจเลือกคณะ/วิชาชีพเมื่อเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา

คำถาม 1.3 อะไรคือประโยชน์ที่ครู นักเรียน และผู้ปกครองจะได้รับจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช.....(หลักสูตรฐานสมรรถนะ)

คำตอบ ประโยชน์ที่จะได้รับ มีดังนี้

1) ครู ต้องพัฒนาตนเอง ทั้งรูปแบบการสอน 5 รูปแบบ ได้แก่ on-site, online, on air, on demand และ on hand รวมทั้งพัฒนาด้านวิถีวิทยาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการศาสตร์ อาทิ

- (1) การเรียนรู้จากกรณีศึกษา
- (2) การเรียนรู้จากกระบวนการกระจำค่านิยม
- (3) การเรียนรู้โดยบูรณาการการปฏิบัติงานจริงในสถานศึกษา
- (4) การบรรยายเชิงปฏิสัมพันธ์
- (5) การเรียนรู้แบบร่วมมือ
- (6) การเรียนรู้โดยใช้การสืบสอบ
- (7) การเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีสร้างนิยาม(Constructivism)
- (8) การเรียนรู้แบบผสมผสาน โดยบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัล
- (9) การเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน
- (10) การเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์/ปรากฏการณ์/ฉากทัศน์เป็นพื้นฐาน

- (11) การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน
- (12) การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน
- (13) การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
- (15) การเรียนรู้เชิงผลิตภาพ
- (16) การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
- (17) การเรียนรู้โดยวิธีโสเครติส
- (18) Team-based Learning
- (19) Workplace-based Learning
- (20) MOOC (Massive Open Online Course)

ทั้งนี้ ตามบริบทของการสอนแต่ละรูปแบบที่ต้องอาศัยความรู้ ทักษะในการถ่ายทอด ทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อเป้าหมายการมีสมรรถนะของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพของตนเอง

2) นักเรียน จะผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยมีครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการเรียนรู้ มุ่งสู่การมีสมรรถนะตามบริบทของแต่ละคน

3) ผู้ปกครอง ต้องเข้ามามีบทบาทในการอำนวยความสะดวกการเรียนรู้ ในรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในลักษณะ และวิธีต่างๆ และของนักเรียนจะส่งผลให้เป็นไปตามเป้าหมายของผู้ปกครอง

คำถาม 1.4 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช.....(หลักสูตรฐานสมรรถนะ) สามารถแก้ปัญหาหลักสูตรที่มีอยู่ในปัจจุบันด้านใดบ้าง

คำตอบ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช.....(หลักสูตรฐานสมรรถนะ) สามารถแก้ปัญหาหลักสูตรที่มีอยู่ในปัจจุบัน อย่างน้อย 4 ประการ ดังนี้

1) ควรมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างหลักสูตร โดยลดเวลาเรียน อาจเป็นโมเดลดังนี้

- 1.1 ระดับประถมศึกษาตอนต้น 800 ชั่วโมง/ปี
- 1.2 ระดับประถมศึกษาตอนปลาย 800-900 ชั่วโมง/ปี
- 1.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 900-1,000 ชั่วโมง/ปี
- 1.4 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 1,000-1,200 ชั่วโมง/ปี

2) ควรมีการปรับเปลี่ยนสัดส่วนการเรียนรู้ของแต่ละสาระ เพิ่มน้ำหนักสาระการเรียนรู้หลัก โดยเพิ่ม ชั่วโมงการเรียนรู้ ในสาระความรู้หลัก ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ (3R's) โดยให้อำนาจแต่ละสถานศึกษาสามารถจัดชั่วโมงการเรียนการสอน ตามบริบทของพื้นที่ตั้งและบริบทวัฒนธรรม เพื่อเป็นพื้นฐานของสมรรถนะการเรียนรู้ ทั้งนี้ในสาระความรู้รอง เช่น วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง ศิลธรรม ศิลปะ สุขศึกษา พลศึกษา และการงานอาชีพ จัดชั่วโมงสอนและสัดส่วนเนื้อหาการเรียนรู้ให้เหมาะสม กับสัดส่วนของเวลาเมื่อเปรียบเทียบกับสาระการเรียนรู้หลัก โดยควร

เพิ่มการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อเป็นสื่อในการเข้าถึงองค์ความรู้ของแต่ละสาระความรู้ ที่ต้องการการสืบค้นและการสร้างสรรค์ ตามความต้องการของแต่ละบุคคล

3) ควรมีการเน้นกระบวนการจัดการเรียนรู้สู่สมรรถนะ โดยผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยวิธีสอนแบบนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Center) ไม่ใช่วิธีการสอนแบบป้อนความรู้ (spoon feeding) หรือครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher Center)

4) ควรมีการวัดผลและประเมินผลตามสมรรถนะของการจัดการเรียนรู้ ตามเป้าหมายของหลักสูตรในแต่ละรายวิชา

2. ทิศทางการนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช.....(หลักสูตรฐานสมรรถนะ) ไปสู่การปฏิบัติ

คำถาม 2.1 มีปัจจัยความสำเร็จอะไรบ้างที่จะนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช.....(หลักสูตรฐานสมรรถนะ) ไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา

คำตอบ ปัจจัยความสำเร็จในการนำหลักสูตรฯ ไปสู่การปฏิบัติ มีดังต่อไปนี้

- 1) มีการกำหนดนโยบายการใช้หลักสูตรแต่ละระยะให้ชัดเจนที่ชัดเจน เป็นลำดับขั้นตอน (Plan)
- 2) มีการกำหนดกลุ่มทดลองนำร่อง (Pilot Project) โดยการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย รับผิดชอบต่อผู้บริหาร ครู บุคลากรในโรงเรียนมีความพร้อม และมีความประสงค์ที่จะเข้าร่วมโครงการ (Do)
- 3) มีการอบรมเชิงปฏิบัติให้ผู้บริหารและครู บุคลากรผู้เข้าร่วมโครงการ (Do)
- 4) มีการติดตาม ประเมินผล สรุปผลการทดลอง (Check)
- 5) มีการปรับปรุงโครงการ โดยนำปัญหา อุปสรรค มากำหนดแนวทางการแก้ปัญหา (Act)
- 6) มีการวางแผนการดำเนินการตามนโยบายที่กำหนด เพื่อประกาศใช้ทั่วประเทศ

คำถาม 2.2 เมื่อมีการนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช.....(หลักสูตรฐานสมรรถนะ) ไปสู่การปฏิบัติ นักเรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครอง และสถาบันผลิตครู ต้องมีการปรับเปลี่ยนบทบาทตนเองหรือไม่ อย่างไรบ้าง

คำตอบ นักเรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครอง และสถาบันผลิตครู ต้องมีการปรับเปลี่ยนบทบาทตนเอง ดังนี้

- 1) นักเรียน ต้องมีความขยัน ความมุ่งมั่น ความตั้งใจฝึกฝน และค้นพบตัวเอง เพื่อความมีสมรรถนะของวิชาชีพในด้านต่างๆ ของลักษณะวิชาชีพ ที่ตนเองมีความตั้งใจประกอบเป็นอาชีพ (ability, attitude, trait, literacy) เพื่อการใช้ชีวิตตามความตั้งใจ
- 2) ครู ต้องคิดค้นรูปแบบและวิธีการสอน ให้มีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคนที่มีความแตกต่างกัน (individual differences) ต้องมีความเข้าใจนักเรียนมากกว่าการเรียนการสอนในวิธีการแบบเดิมๆ

3) ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีความเข้าใจในการบริหารจัดการหลักสูตรฐานสมรรถนะ ที่ต้องมุ่งเน้นไปที่ผลลัพธ์การเรียนรู้ (learning outcome) ด้านสมรรถนะ มิใช่การเน้นความรู้ความจำตามมาตรฐานอีกต่อไป

4) ผู้ปกครอง ต้องให้ความร่วมมือกับโรงเรียน คือ ผู้บริหารโรงเรียนกับครู ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นสมรรถนะของนักเรียน ที่ผู้ปกครองต้องเอาใจใส่การเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้น

5) สถาบันผลิตครู ต้องปรับเปลี่ยนหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ ให้ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของหลักสูตรฐานสมรรถนะระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อย 3 ประการ ได้แก่

(1) ปรับเปลี่ยนโครงสร้างหลักสูตรการผลิตครูส่วนใหญ่ ที่เป็นหลักสูตรวิชาเอกเดี่ยว เป็นวิชาเอกคู่หรือวิชาเอกโท ทั้งนี้เพื่อให้มีความรอบรู้เฉพาะศาสตร์เดียวเป็นแบบบูรณาการศาสตร์ระหว่างอย่างน้อยสองศาสตร์ สอดคล้องกับแนวทางของหลักสูตรฐานสมรรถนะ

(2) พัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการศาสตร์ อาทิ วิชาเอกคณิตศาสตร์ วิชาโทวิทยาศาสตร์ทั่วไป เน้นการบวนการคิด วิชาเอกภาษาอังกฤษ วิชาโทภาษาไทย เน้นทักษะการสื่อสาร โดยการจัดการความรู้มุ่งเน้นสมรรถนะ และทักษะชีวิต ทักษะการคิด ทักษะอาชีพ และความสามารถในการดำรงตนในอนาคต

(3) พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ ให้เท่าทันความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี เพื่อการสร้างครูเป็นบัณฑิตพันธุ์ใหม่ เป็นครูมีอาชีพในการปฏิบัติการสอนในหลักสูตรฐานสมรรถนะ ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.คำถาม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช.....(หลักสูตรฐานสมรรถนะ) จะเชื่อมต่อกับสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อการศึกษาต่อของนักเรียนได้อย่างไรบ้าง?

คำตอบ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช.....(หลักสูตรฐานสมรรถนะ) จะเชื่อมต่อกับสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อการศึกษาต่อของนักเรียนได้ ดังต่อไปนี้

1) ระบบการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา เริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2565 มี 4 รูปแบบ ซึ่งทั้ง 4 รูปแบบสอดคล้องกับหลักสูตรฐานสมรรถนะอยู่แล้ว แต่รูปแบบที่สอดคล้องที่สุดคือรูปแบบแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) ซึ่งหากจะให้สอดคล้องกับการรับเข้าศึกษาต่อยิ่งขึ้น การรับเข้าศึกษารูปแบบอื่นควรผนวกด้วยคะแนนจาก แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) ด้วย ดังนี้ TCAS65 มีทั้งหมด 4 รอบ 4 รูปแบบด้วยกัน

รอบที่ 1 Portfolio : รอบแฟ้มสะสมผลงาน สำหรับนักเรียนที่มีทักษะ ความสามารถและคุณสมบัติพิเศษตรงตามความต้องการของมหาวิทยาลัย รวมถึงผลการเรียนที่ดีด้วย

รอบที่ 2 Quota : รอบสำหรับนักเรียนในโครงการพิเศษและคนที่ภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ตาม
เกณฑ์มหาวิทยาลัยกำหนดที่มีความสามารถพิเศษ ไม่ว่าจะเป็นความสามารถด้านการเรียน ด้านกีฬา
ด้านดนตรี ด้านศิลปะ ฯลฯ

รอบที่ 3 Admission : รอบรับตรงร่วมกัน พิจารณาคะแนนสอบล้วนๆ เปิดรับสมัครพร้อม
กันทั่วประเทศ เกณฑ์การรับสมัครเหลือเพียงรูปแบบที่มหาวิทยาลัยกำหนดเท่านั้น

รอบที่ 4 Direct Admission : รอบรับตรงอิสระ ซึ่งถือเป็นรอบเก็บตก

2) หลักสูตร การบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ในสถาบันอุดมศึกษา ควรสอดคล้องกับแนวคิด
ของหลักสูตรฐานสมรรถนะของการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะการสร้างหลักสูตรแบบบูรณาการ
(Integration) หลักสูตรพหุวิทยาการ (Multidisciplinary) การสอนแบบกลมกลืนศาสตร์ (Transdisciplinary)
เพื่อการสร้างสมรรถนะด้านต่างๆในการดำรงชีวิต

3) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ควรมีการพัฒนาตามแนวทางการเรียนรู้ ในระบบออนไลน์ MOOC
การสะสมหน่วยกิต (Credit Bank) หลักสูตรsandbox การเพิ่มความรู้ (Reskill Upskill New Skill) ฯลฯ
ในยุค new normal

สรุป สถานการณ์ disruption ต่างๆ ในยุค new normal ทั้งความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี การลดลง
ของประชากร การเปลี่ยนแปลงอาชีพและแรงงาน สภาวะเศรษฐกิจและที่สำคัญ คือสถานการณ์โควิด 19
ส่งผลให้ต้องเปลี่ยนแปลงด้านการจัดการศึกษา โดยเฉพาะวิธีการจัดการเรียนการสอน จากวิถีปกติ on-site
แบบ normal มาเป็น แบบ สองระบบ คือ เพิ่มการสอน online แบบที่ต้องปรับสถานการณ์ให้ทันกับ
disruption ทั้งหมด มาเป็นการตั้งรับ new normal ซึ่งแน่นอนว่าในอนาคตอันใกล้ next normal อาจเหลือ
การสอนระบบเดียว คือ online. และระบบการเรียนอาจเพิ่ม Learning on Work: LW ด้วย

ดังนั้น แนวคิดทางการจัดการศึกษาเชิงรุก จึงต้องมีการเตรียมการไว้ก่อน จะรอการตั้งรับอย่างเดียว
อีกต่อไปคงไม่ได้แล้ว
